

• • • *In november zijn de nieuwste ontwikkelingen op de Franse markt voor biobased economy (BBE) toegelicht op een bijeenkomst voor de Nederlandse agribusiness. Dit onderwerp is in Frankrijk volop in beweging, maar ons bedrijfsleven profiteert hiervan onvoldoende.*

Schets van de nieuwste ontwikkelingen

Biobased economy in Frankrijk

Frankrijk is een belangrijke Europese speler in biobased economy (hierna: BBE). De Nederlandse overheid trok dan ook, naast Duitsland, nauw met Frankrijk op; bijvoorbeeld om een EU-strategie voor de ontwikkeling van BBE te initiëren.

Niet alleen tussen overheden, maar ook tussen onderzoeksorganisaties zijn samenwerkingsverbanden tot stand gekomen, zoals tussen Wageningen UR en INRA (Institut National de la Recherche Agronomique). Grotere Nederlandse en Franse bedrijven wisten elkaar ook te vinden: zie Reverdia, een samenwerking tussen Roquette en DSM in de bioraffinage van onder meer graan (bijproducten) tot biologische polymeren, oplosmiddelen en weekmakers, gevestigd in Italië. Er liggen echter ook voor het kleinere agro-bedrijfsleven kansen, bijvoorbeeld voor productontwikkeling of marktwerking.

Kansrijke valorisatie

Het Franse ministerie van Landbouw heeft recent onderzoek laten doen naar kansrijke

valorisatie van plantaardige en dierlijke grondstoffen. 'La chimie du végétal: une valorisation non-alimentaire et non-énergétique de la biomasse' identificeert vier kansrijke geachte biomoleculen: ethanol, barnsteen-zuur, acrylzuur en linanool. De studie bevat een SWOT-analyse en informatie over relevante spelers in Frankrijk en daarbuiten. De 'Etude portant sur le 5me quartier des filières bovine, ovine et porcine en France' analyseert de innovatieve valorisatie van slachtbijproducten (= 5me quartier, red.). Niet alleen voor de voedsel- en diervoederindustrie, maar ook de farmaceutische en cosmetica-industrie, oleochemie en energieproductie (tweede generatie transportbrandstoffen).

De grote spelers in de Franse biobased economy bevinden zich in het Noord-Franse akkerbouwgebied, zoals de akkerbouw- en suikercoöperaties Tereos, Siclae, Cristal Union, Champagne Céréales, de zetmeelconcerns Roquette en Lesaffre, het graanbedrijf Soufflet en het agro-industriële concern

Sofiproteol. Allen voortrekkers in de valorisatie van restproducten die vrij kwamen bij de verwerking van akkerbouwproducten.

Regionale innovatieclusters

In de 'pôles de compétitivité' (regionale innovatieclusters) werken onderzoek, onderwijs en bedrijfsleven met steun van overheden samen op een specifiek thema. Voor BBE zijn vier clusters relevant:

- IAR (valorisatie van biomassa, Champagne-Ardenne)
- MAUD (biobased materialen, Picardie)
- XYLOFUTUR (valorisatie van hout/houtvezels, Aquitaine) en
- AXELERA (schone chemie, Rhône-Alpes).

'Frankrijk is voorloper biobased economy'

IAR is dé hoofdrolspeler in valorisatie van biomassa (akkerbouwgrondstoffen) via bioraffinage. Het cluster kent vier speerpunten: agromaterialen, tweede generatie biobrandstoffen en biogas, biomoleculen en ingrediënten. IAR wordt voor 64% gefinancierd door de overheid (nationaal en

regionaal) en 36% door de leden. Er zijn 240 leden, van wie 19% grote concerns uit de meest uiteenlopende sectoren van agro & food, chemie, cosmetica, automotive enzovoort. Verder is 48% van de leden midden- en kleinbedrijf. IAR initieert en coördineert publiek-private samenwerking. Grote recente programma's zijn PIVERT (oleochemische producten uit biomassa) en IMPROVE (innovatieve industriële toepassingen uit plantaardige eiwitten).

Het 'kennisbedrijf' van IAR is ARD (Agro-Industrie Recherches et Développements), eigendom van de regionale landbouwsector. ARD onderzoekt en ontwikkelt processen voor de valorisatie van biomassa. De expertise van ARD betreft bioraffinage en fractionering, 'witte' biotech, groene chemie en agromaterialen. Het bedrijf heeft een industriële pilot-opstelling voor het opschalen van processen. ARD is ook partner in biobased publiek-private projecten. IAR beschikt over een eigen investeringsclub IAR-INVEST voor het begeleiden van start-ups.

IAR is actief betrokken bij het Europese project Intercluster voor bio-raffinage. Niet-Franse bedrijven kunnen onder bepaalde voorwaarden lid worden van IAR (zonder fysiek in het

gebied gevestigd te hoeven zijn) en deelnemen aan de onderzoeksprogramma's.

Agrobiobase is de ook Engelstalige database van IAR voor non-food biobased producten. Doel is om bij te dragen aan matchmaking tussen het mkb op Europees niveau, maar ook wereldwijd. Er is een indeling naar 'markets & sectors', met twintig deelsectoren, waaronder

Biobased Economy (BBE) gaat over het gebruik van biomassa voor non-food toepassingen. Dat zijn bijvoorbeeld inhoudsstoffen, chemicaliën, materialen, transportbrandstoffen, elektriciteit en warmte. Biomassa is bij uitstek geschikt om fossiele grondstoffen te vervangen bij toepassingen waar koolstof onmisbaar is, zoals vloeibare brandstoffen, materialen en chemicaliën. Ten opzichte van andere – fossiele – vervangers als zon en wind heeft biomassa de unieke eigenschap dat het gebruikt kan worden voor materialen zoals plastics, chemicaliën, cosmetica en medicijnen. Het gaat dus niet alleen over energie. Zie ook www.biobasedeconomy.nl

In een uitgebreid overzicht van de ontwikkelingen in de Franse biobased economy wordt verder ingegaan op het Franse beleid, lopende onderzoeksprogramma's, publiek-private samenwerking enzovoort. Om dit rapport op te vragen of voor meer informatie over de genoemde beurzen: par-lnv@minbuza.nl. Zie voor actuele informatie de weblog van de landbouwafdeling Parijs: <http://agrofoodhandelsinformatiefrankrijk.wordpress.com/>.

Beurs SIÑAL 2014

De landbouwafdeling Parijs neemt het voortouw bij het organiseren van een Nederlandse bedrijvendelegatie naar Noord-Frankrijk ten tijde van de beurs/het B2B-evenement SIÑAL 2014 (20 en 21 mei 2014, Châlons-en-Champagne). Deelname staat open voor elk Nederlands bedrijf en organisaties of onderzoeksinstituten actief in deze sector.

agriculture/forestry/viticulture, plastics & composites, chemistry, coatings en packaging.

Voorbeeld: hennep en vlas

Vezelgewassen staan de laatste tijd sterk in de belangstelling van Franse industrie en overheid. Ook IAR is hierbij betrokken. Tot voor kort diende de Franse vlasproductie vrijwel exclusief als grondstof voor de export naar China, dat deze weer als textielvezels her-exporteerde naar Europa. De Franse sector wil deze afhankelijkheid en het monopolie van China met assistentie van de Franse overheid doorbreken. De vezelsector heeft zich gebundeld in het technologisch platform Fibres Recherche Développement (FRD), dat zijn thuisbasis heeft bij de IAR. Een drietal grotere publiek-private projecten ontvangt financiering uit het overheidsfonds PIA ('investeringen voor innovatie'). Deze projecten hebben betrekking op de ontwikkeling van composietmaterialen/biobased behandelde vezels voor scheepsbouw, luchtvaart, spoor en automotieve industrie. De Europese vakbeurs JEC Europe 2014 zal voor het eerst, in samenwerking met IAR, een expositieruimte hebben voor agromaterialen.

Uit bovenstaande blijkt dat Frankrijk een grote én nabije markt is voor biobased economy.

Er zijn vele mogelijkheden voor de Nederlandse agribusiness en instellingen op het gebied van kennis en onderzoek om hierbij aan te sluiten.

Landbouwafdeling Parijs

Reverdia:

www.reverdia.com

Innovatieclusters:

www.iar-pole.com

www.a-r-d.fr

www.polemaud.com

www.xylofutur.fr

www.axelera.org

Agrobiobase:

www.agrobiobase.com

Hennep/vlas:

www.festal.coop

www.f-r-d.fr

www.pole-moveo.org

Beurzen:

www.sinal-exhibition.eu

www.jeccomposites.com